Vietnam J. Agri. Sci. 2022, Vol. 20, No. 10: 1394-1403 Tạp chí Khoa học Nông nghiệp Việt Nam 2022, 20(10): 1394-1403
www.vnua.edu.vn

HOÀN THIỆN CÔNG TÁC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ DU LỊCH TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN TÂN LẠC, TỈNH HÒA BÌNH

Trương Thị Cẩm Anh[1], Hồ Ngọc Ninh[1*], Nguyễn Tất Thắng[2], Lại Phương Thảo[3], Bùi Thị Tân[4]

[1]Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, Học viện Nông nghiệp Việt Nam
[2]Khoa Du lịch và Ngoại ngữ, Học viện Nông nghiệp Việt Nam
[3]Khoa Kế toán và Quản trị kinh doanh, Học viện Nông nghiệp Việt Nam
[4]Văn Phòng huyện Ủy Tân Lạc, tỉnh Hòa Bình

[*]Tác giả liên hệ: hnninh@vnua.edu.vn

Ngày nhận bài: 28.07.2022 Ngày chấp nhận đăng: 21.10.2022

TÓM TẮT

Nghiên cứu phân tích thực trạng và đề xuất giải pháp hoàn thiện công tác quản lý nhà nước về du lịch ở huyện Tân Lạc, tỉnh Hòa Bình. Nghiên cứu đã khảo sát 20 cán bộ quản lý cấp huyện và cấp xã; 25 tổ chức, cá nhân kinh doanh dịch vụ du lịch và 60 khách du lịch đã đến tham quan tại huyện Tân Lạc. Kết quả nghiên cứu cho thấy huyện Tân Lạc đã quan tâm đến phát triển du lịch, tuy nhiên công tác quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện vẫn còn một số những hạn chế như: công tác quy hoạch phát triển du lịch chưa đồng bộ; công tác tuyên truyền, quảng bá du lịch còn sơ sài; đội ngũ nhân lực du lịch vẫn còn hạn chế; công tác kiểm tra chưa thường xuyên. Một số giải pháp đề xuất nhằm hoàn thiện công tác quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc như sau: Tăng cường quản lý quy hoạch và kế hoạch phát triển du lịch; Tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến nâng cao nhận thức về vai trò của ngành du lịch; Tăng cường đào tạo và phát triển nguồn nhân lực du lịch; Đa dạng hoá các sản phẩm, dịch vụ và tour tuyến du lịch; Tăng cường công tác thanh kiểm tra và xử lý vi phạm pháp luật về du lịch.

Từ khoá: Quản lý nhà nước, du lịch, huyện Tân Lạc.

Improving the State Management of Tourism in Tan Lac District, Hoa Binh Province

ABSTRACT

This study analyzed the current state of state management of tourism in Tan Lac district, Hoa Binh province. The study surveyed 20 managers at district and commune levels, 25 organizations and individuals doing business in tourism services, and 60 tourists who have visited Tan Lac district. The study showed that Tan Lac district has paid attention to the tourism development, but the state management of tourism in the district still had some limitations. The tourism development planning has not been synchronized; the propaganda and promotion of tourism were still sketchy; tourism human resources were still limited; inspection work was not regular. Some solutions proposed to improve the state management of tourism in Tan Lac district are as follows: Strengthening the management planning and tourism development plan in Tan Lac district; strengthening the propaganda and dissemination to raise awareness about the role of the tourism industry; strengthening the development and training of tourism human resources; diversifying tourism products, services and tours; strengthening the inspection and handling of violations of the tourism law.

Keywords: State management, tourism, Tan Lac district.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ngành du lịch góp phần quan trọng trong việc giải quyết việc làm, nâng cao thu nhập cho người dân, ngày càng đóng góp vào sự tăng trưởng và phát triển kinh tế của nhiều địa phương giàu tiềm năng, lợi thế ở Việt Nam (Võ Thị Thu Ngọc, 2017). Hoạt động du lịch rất phức tạp và đa dạng nên cần phải có sự quản lý của Nhà nước để duy trì và phát triển. Khung pháp lý

và những chính sách thích hợp là điều kiện cần cho sự thành công trong phát triển du lịch của Việt Nam (Nguyễn Văn Hợp & cs., 2021). Quản lý nhà nước về du lịch có vai trò hết sức quan trọng đối với từng địa phương, từng vùng. Theo quan điểm kinh tế - hành chính, quản lý nhà nước về du lịch là quá trình chỉ đạo và điều chỉnh các quan hệ xảy ra trong lĩnh vực kinh doanh du lịch thông qua hệ thống pháp luật (Nguyễn Phương Thảo & Nguyễn Khải Hoàn, 2019).

Tân Lạc là một huyện miền núi nằm ở phía Tây Nam của tỉnh Hòa Bình, cách thành phố Hòa Bình khoảng 30km, cách trung tâm thủ đô Hà Nội khoảng 100km, diện tích tự nhiên 532,05km^2. Huyện Tân Lạc có nhiều tiềm năng và các điểm tài nguyên hấp dẫn cho phát triển du lịch như: Động Mường Chiềng, Thác Bờ, Động Hoa Tiên, Động Nam Sơn, Vịnh Ngòi Hoa (UBND huyện Tân Lạc, 2022); các bản làng dân tộc và các lễ hội đặc sắc, mang đậm bản sắc của các dân tộc tạo sự hấp dẫn đối với du khách, đặc biệt là văn hóa truyền thống của đồng bào dân tộc Mường (chiếm 85% dân số). Đây là những thế mạnh và tiềm năng cả về thiên nhiên và văn hoá dân tộc giúp huyện Tân Lạc có điều kiện thuận lợi để phát triển du lịch.

Tuy nhiên, trong giai đoạn vừa qua, hoạt động quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc vẫn chưa được phát huy mạnh mẽ để phù hợp với nhu cầu của du khách cũng như tiềm năng và lợi thế của huyện, do còn những hạn chế như: Quy hoạch các vùng du lịch còn chưa đồng bộ; việc kết nối giữa các điểm du lịch lớn trong tỉnh còn manh mún; các sản phẩm du lịch chưa đa dạng và hấp dẫn; hệ thống cơ sở hạ tầng phục vụ du lịch chưa được đầu tư; công tác truyền thông, quảng bá còn những hạn chế, bất cập. Vì vậy, cần quan tâm và cải thiện công tác quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyên Tân Lạc để phát triển du lịch, góp phần phát triển kinh tế - xã hội của huyện. Nghiên cứu này nhằm đánh giá thực trạng quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc, tìm ra những hạn chế, bấp cập và thách thức trong công tác quản lý nhà nước về du lịch, từ đó gợi ý một số giải pháp nhằm hoàn thiện công tác quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc thời gian tới.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Dữ liệu thứ cấp

Tổng hợp số liệu thực trạng quản lý nhà nước về du lịch thông qua các báo cáo, tổng kết của các cơ quan, ban ngành liên quan đến phát triển du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc và tỉnh Hòa Bình.

2.2. Số liệu sơ cấp

Nghiên cứu lựa chọn khảo sát 20 cán bộ quản lý bao gồm đại điện cho UBND huyện, Phòng Văn hoá - Thông tin, Ban Quản lý khu du lịch và các phòng ban liên quan cấp huyện, xã để đánh giá công tác tổ chức, quản lý, thực hiện kế hoạch phát triển du lịch và kiểm tra chấp hành các quy định về du lịch. Khảo sát 25 mẫu đại diện cho các cơ sở kinh doanh dịch vụ ăn uống, lưu trú, bán hàng lưu niệm, các doanh nghiệp lữ hành trên địa bàn huyện Tân Lạc nhằm đánh giá sự tham gia quản lý và việc chấp hành pháp luật của các tổ chức kinh doanh du lịch tại địa phương. Ngoài ra, khảo sát 60 khách du lịch đã đến tham quan tại huyện nhằm đánh giá sự hài lòng của họ khi đến du lịch ở huyện Tân Lạc.

2.3. Phân tích số liệu

Phương pháp thống kê mô tả, phương pháp so sánh (so sánh theo thời gian và theo nhóm đối tượng khảo sát) và phương pháp cho điểm xếp hạng ưu tiên sử dụng thang đo likert 3 mức độ nhằm đánh giá, phân tích thực trạng quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc và làm cơ sở đề xuất giải pháp.

3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

3.1. Công tác xây dựng và công bố các quy hoạch, kế hoạch phát triển du lịch ở huyện Tân Lạc

Tỉnh Hòa bình đã ban hành Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Hòa Bình giai đoạn 2016-2020, tầm nhìn đến 2030, trong đó, huyện Tân Lạc được ưu tiên quy hoạch phát triển khu du lịch Ngòi Hoa và cơ sở hạ tầng phục vụ cho phát triển du lịch. Hàng năm, huyện Tân Lạc tổ

chức triển khai đầy đủ các kế hoạch thực hiện công tác du lịch trên địa bàn. Tăng cường xã hội hóa để huy động các nguồn lực cho đầu tư phát triển du lịch; ưu tiên bố trí vốn, đầu tư xây dựng các dự án hạ tầng về giao thông, điện, nước phục vụ cho phát triển du lịch.

UBND huyện Tân Lạc đang thực hiện Đề án "Xây dựng các xã vùng cao huyện Tân Lạc trở thành khu du lịch cấp tỉnh vào năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050". Trong đó xây dựng quy hoạch chi tiết các phân khu, điểm du lịch đã được phê duyệt. Xây dựng và triển khai các đề án, quy hoạch, kế hoạch cụ thể đối với các vùng, điểm tài nguyên du lịch tiềm năng của địa phương như xóm Ải - xã Phong Phú, xóm Cú - xã Tử Nê, xóm Tớn - xã Nam Sơn, điểm Đèo Đá Trắng - xã Phú Cường... để kêu gọi đầu tư phát triển du lịch. Huyện tập trung thành ba không gian du lịch chính: Không gian phía Bắc, gồm các xã Phú Cường, Ngòi Hoa, Trung Hòa và Phú Vinh; không gian phía Nam gồm các xã Phong Phú, Địch Giáo, Lũng Vân, Nam Sơn, Bắc Sơn, Ngổ Luông; không gian trung tâm gồm thị trấn Mường Khến và các xã lân cận Quy Hậu, Mãn Đức. Đề án xác định rõ các cùng động lực phát triển du lịch là Vịnh Ngòi Hoa, khu vực Hồ Trọng và 05 xã vùng cao của huyện (UBND huyện Tân Lạc, 2022).

Tuy nhiên, công tác quản lý quy hoạch du lịch hiện nay gặp không ít khó khăn, nhất là tình trạng xây dựng, sửa chữa các cơ sở ăn uống, khách sạn nhà nghỉ, nhà hàng, các khu thăm quan còn dàn trải không theo quy hoạch và còn mang tính tự phát; việc xây dựng không theo quy hoạch đã ảnh hưởng tiêu cực đến cảnh quan, ô nhiễm môi trường. Vẫn còn nhiều ý kiến đánh giá của cán bộ quản lý và các cơ sở kinh doanh du lịch cho rằng tiến độ thực hiện quy hoạch chi tiết còn chậm, chất lượng quy hoạch chưa cao (Bảng 2).

Bảng 1. Một số dự án ưu tiên đầu tư quy hoạch phát triển vào khu du lịch quốc gia hồ Hòa Bình

Dự án quy hoạch phát triển	Phân kỳ thực hiện	
	Đến năm 2020	2021-2030
Quy hoạch chung xây dựng chi tiết các phân khu của khu Du lịch quốc gia Hồ Hoà Bình và các điểm du lịch	Hoàn thành	
Dự án nâng cấo đường: Đường ra cảng Bích Hạ, đường ra cảng Ba Cấp, đường tỉnh 435, Đường Phong Phú - Trung Hoà - vịnh Ngòi Hoa (thuộc huyện Tân Lạc)	Hoàn thành	
Dự án nâng cấp và xây dựng các cảng bến thuyền du lịch: Cảng Thung Nai, cảng Bích Hạ… bến thuyền du lịch Ngòi Hoa (thuộc huyện Tân Lạc)	Hoàn thành giai đoạn I	Hoàn thành
Nhóm các dự án phát triển sản phẩm du lịch: Phân khu du lịch Thung Nai, Trung tâm du lịch Ngòi Hoa (thuộc huyện Tân Lạc)	Hoàn thành giai đoạn I	Hoàn thành

Nguồn: UBND tỉnh Hòa Bình (2016).

Bảng 2. Đánh giá của cán bộ và cơ sở kinh doanh du lịch về công tác quản lý nhà nước về quy hoạch, kế hoạch phát triển du lịch ở huyện Tân Lạc (%)

Chỉ tiêu	Cán bộ quản lý (n = 20)			Cơ sở kinh doanh (n = 25)		
	Rất đồng ý	Đồng ý	Không đồng ý	Rất đồng ý	Đồng ý	Không đồng ý
Quy hoạch phát triển du lịch được công khai rộng rãi, kịp thời	80,0	20,0	0,0	56,0	36,0	8,0
Quy hoạch phát triển du lịch là phù hợp, không chồng chéo	65,0	30,0	5,0	60,0	28,0	12,0
Quy hoạch phát triển du lịch đảm bảo khai thác triệt để tiềm năng, lợi thế của địa phương	65,0	25,0	10,0	52,0	36,0	12,0
Tiến độ thực hiện quy hoạch chi tiết còn chậm, chất lượng quy hoạch chưa cao	20,0	45,0	35,0	24,0	36,0	40,0

Bảng 3. Tổng hợp vốn đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch ở huyện Tân Lạc

Dự án đầu tư	Quy mô	Kinh phí (tỷ đồng)	Tình trạng
Dự án phát triển kết cấu hạ tầng			
Tuyến đường Lũng Vân - Bắc Sơn - Noong Luông	11,3km	80	Đang triển khai
Đường liên huyện vùng cao Lạc Sơn đi Tân Lạc (qua địa bàn các xã Ngọc Sơn, Ngỗ Luông, Quyết Chiến)	54km	309	Đã hoàn thành giai đoạn 1
Sửa chữa, duy tu, bảo dưỡng tuyến đường tỉnh lộ 440	từ Km11+50 đến Km14+00	12	Đã hoàn thành
Cải tạo nâng cấp một số tuyến đường liên thôn: tuyến từ xóm Khao đi Thung Mu, tuyến từ xóm Khời đi Thung Mu		25	Đã hoàn thành
Dự án phát triển cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch			
Dự án Khu nghỉ dưỡng sinh thái và bảo tồn thiên nhiên Thung Lũng Mây	36ha	130	Chưa triển khai
Khu du lịch sinh thái nghỉ dưỡng Lũng Vân Ecolodge	5ha	38	Chưa triển khai
Khu du lịch Sinh thái - Văn hoá cộng đồng và bảo tồn tự nhiên xóm Chiến	5ha	95	Chưa triển khai
Khu nhà nghỉ dưỡng kết hợp khu dân cư thương mại trung tâm Vân Sơn - Tân Lạc	4,9ha	30	Chưa triển khai
Tổng cộng		719	

Nguồn: UBND huyện Tân Lạc (2022).

3.2. Công tác đầu tư công cho các tài nguyên du lịch và hạ tầng du lịch

Huyện Tân Lạc đã huy động các nguồn vốn từ ngân sách nhà nước đầu tư xây dựng hạ tầng du lịch; tập trung ưu tiên đầu tư các tuyến đường giao thông cho các dự án theo quy hoạch tổng thể, các điểm du lịch được quy hoạch kết nối với khu du lịch quốc gia hồ Hòa Bình. Huyện cũng tranh thủ các nguồn kinh phí hỗ trợ từ Trung ương và thực hiện lồng ghép các chương trình, dự án đầu tư của các sở, ban, ngành có liên quan tạo điều kiện xây dựng hạ tầng du lịch trên địa bàn huyện đáp ứng yêu cầu phát triển. Thời gian qua, một số hạ tầng giao thông và các cơ sở vật chất kỹ thuật đã và đang được triển khai đầu tư, tu sửa và nâng cấp nhằm tạo thuận lợi cho phát triển du lịch như bảng 3.

Huyện Tân Lạc tập trung phát triển ba dòng sản phẩm du lịch chủ đạo gồm: du lịch sinh thái; du lịch cộng đồng; du lịch gắn với nông nghiệp nông thôn, do vậy huyện cũng quan tâm đầu tư xây dựng các cơ sở vật chất để phục vụ phát triển các loại hình du lịch. Huyện đã xây dựng và quản lý tốt các điểm dừng chân cho du khách trên quốc lộ 6 đi qua địa bàn (*Đèo Đá Trắng của xã Phú Cường, trạm dừng nghỉ quốc lộ 6*). Cơ sở hạ tầng (giao thông, điện, nước, viễn thông...) tuy chưa thực sự phát triển nhưng thời gian qua đã được chú trọng huy động đầu tư nhằm tạo thuận lợi cho phát triển kinh tế - xã hội, đồng thời phục vụ cho phát triển du lịch của huyện.

Kết quả cho thấy, đa số ý kiến đánh giá của du khách là khá hài lòng về các sản phẩm, dịch vụ và cơ sở vật chất phục vụ du lịch của huyện Tân Lạc. Tuy nhiên, du lịch là ngành mới được quan tâm và đầu tư nên còn nhiều điểm chưa đáp ứng được mong muốn của du khách đến tham quan như tính đa dạng của các sản phẩm và dịch vụ còn hạn chế, tính kết nối giữa các tuyến du lịch chưa thực sự chặt chẽ, tính tiện lợi khi tham quan các điểm du lịch còn hạn chế. Đây là điểm cần tiếp tục được quan tâm và khắc phục trong thời gian tới nhằm nâng cao chất lượng và năng lực phục vụ của các điểm du lịch ở huyện Tân Lạc (Bảng 4).

Tuy địa phương đã tập trung xây dựng các sản phẩm du lịch đặc trưng và cơ sở hạ tầng phục vụ du lịch. Nhưng hạ tầng giao thông chưa đồng bộ, chưa có tuyến giao thông kết nối với hạ tầng giao thông quốc gia; nhiều tuyến đường liên xã, liên thôn kết nối với các điểm tài nguyên chưa được đầu tư tu bổ, nâng cấp, đi lại khó khăn. Hạ tầng cấp nước, hệ thống xử lý nước thải và chất

thải rắn còn thiếu và yếu. Cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch nhìn chung còn thiếu và yếu. Trên địa bàn huyện chưa có cơ sở lưu trú, khu nghỉ dưỡng cao cấp, còn thiếu các cơ sở kinh doanh dịch vụ ăn uống sang trọng, mua sắm đồ lưu niệm, vui chơi giải trí.

3.3. Công tác quản lý đối với các cơ sở kinh doanh du lịch trên địa bàn

Trong giai đoạn 2019-2021, số lượng cơ sở lưu trú du lịch trên địa bàn huyện không thay đổi (tổng số cơ sở lưu trú chỉ có 32 cơ sở). Các cơ sở lưu trú thì cơ sở vật chất, cảnh quan hiện nay vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu của du khách do người dân làm du lịch còn khó khăn về vốn, còn e ngại về hiệu quả của loại hình kinh doanh du lịch, đầu tư còn hạn chế. Cơ sở kinh doanh ăn uống trên địa bàn huyện có xu hướng tăng nhẹ nhưng vẫn chủ yếu là quán ăn nhỏ, chưa có nhiều nhà hàng sang trọng và đặc sắc nhằm đáp ứng nhu cầu đa dạng của du khách (Bảng 5).

UBND huyện đã thành lập Đoàn thanh tra liên ngành thường xuyên kiểm tra, giám sát hoạt động kinh doanh du lịch của các tổ chức, cá nhân trên địa bàn huyện, trong giai đoạn 2019-2021 số đơn vị được kiểm tra là 19 đơn vị trong đó có 6 đơn vị bị xử lý hành chính vì chưa đảm bảo về công tác phòng cháy chữa cháy, vệ sinh môi trường... UBND huyện cũng đã thành lập các đoàn thẩm định vệ sinh an toàn thực phẩm đối với cơ sở kinh doanh dịch vụ ăn uống trên địa bàn huyện. Hàng năm, huyện sẽ tổ chức kiểm tra và cấp giấy chứng nhận đủ điều kiện về vệ sinh an toàn thực phẩm đến nay đã có 17 cơ sở kinh doanh dịch vụ ăn uống đã được cấp giấy chứng nhận (Bảng 6). Các đơn vị quản lý nhà nước định kỳ tiến hành rà soát, tổng hợp thông tin các đơn vị, hộ kinh doanh lưu trú du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc, yêu cầu thực hiện tốt công tác phòng chống Covid cho khách du lịch đến thăm quan trên địa bàn. Tuy nhiên, do địa bàn rộng, hoạt động du lịch phân tán và khó khăn trong việc di chuyển nên công tác quản lý còn gặp nhiều thách thức.

Bảng 4. Ý kiến đánh giá của du khách tham quan về sản phẩm du lịch và cơ sở hạ tầng du lịch ở huyện Tân Lạc (%)

Chỉ tiêu	Mức độ đánh giá (n = 60)		
	Rất hài lòng	Hài lòng	Chưa hài lòng
Tính đa dạng của sản phẩm và các tua tuyến du lịch	20,0	58,3	21,7
Giá cả và chi phí cho các dịch vụ du lịch	23,3	50,0	26,7
Cảnh quan và cơ sở vật chất phục vụ du lịch	18,3	66,7	15,0
Mức độ an ninh, an toàn ở các khu du lịch	20,0	58,3	21,7
Cơ sở hạ tầng phục vụ du lịch	18,3	58,3	23,3
Tính tiện lợi khi tham quan trong các khu du lịch	15,0	58,3	26,7

Bảng 5. Hiện trạng cơ sở kinh doanh du lịch ở huyện Tân Lạc giai đoạn 2019-2021

Chỉ tiêu	ĐVT	2019	2020	2021
Tổng số cơ sở lưu trú	Cơ sở	32	32	32
Khách sạn 2 sao	KS	2	2	2
Nhà nghỉ	Cơ sở	15	15	15
Homestay	Cơ sở	15	15	15
Cơ sở dịch vụ ăn uống	Cơ sở	16	18	19
Cơ sở kinh doanh vận chuyển hành khách	Cơ sở	5	8	12

Nguồn: Phòng Văn hóa và TT huyện Tân Lạc (2019, 2020, 2021).

Bảng 6. Thực trạng quản lý các cơ sở kinh doanh du lịch ở huyện Tân Lạc giai đoạn 2019-2021

Chỉ tiêu	ĐVT	Số lượng
Kiểm tra liên ngành	Cuộc	03
Phối hợp với Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch kiểm tra	Cuộc	02
Số lượt đơn vị được kiểm tra	Lượt đơn vị	19
Số đơn vị bị xử lý hành chính	Đơn vị	6
Số cơ sở được cấp giấy chứng nhận đủ điều kiện về vệ sinh an toàn thực phẩm	Cơ sở	17

Nguồn: Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Tân Lạc (2019, 2020, 2021).

Huyện Tân Lạc đã thành lập Tổ quản lý giá dịch vụ, hàng hóa ở các điểm du lịch, phối hợp với các ban, ngành chuyên môn yêu cầu cơ sở kinh doanh du lịch công bố, niêm yết giá hàng hóa, dịch vụ nhằm đảm bảo đúng quy định, đảm bảo trật tự, từng bước phát triển du lịch văn minh, lịch sự. Trong năm 2021, trên địa bàn toàn huyện không có điểm nóng, không để xảy ra vi phạm, đặc biệt là không để xảy ra hiện tượng chèo kéo, ép giá gây phiền hà cho du khách.

Tuy nhiên, công tác thanh tra hoạt động du lịch của các đơn vị chưa thường xuyên, chủ yếu là thanh tra hàng năm và thanh tra trọng điểm tại khu vực trung tâm thị trấn; chưa kiểm tra đồng bộ đối với tất cả các loại hình kinh doanh dịch vụ du lịch ở các xã vùng cao, vùng khó khăn, tại các cơ sở lưu trú trong các bản xa khu trung tâm. Vì vậy các đơn vị kinh doanh du lịch chưa thấy hết được những sai phạm của mình trong quá trình hoạt động, và phát hiện chưa kịp thời nên phần nào gây bất bình cho du khách đến với Tân Lạc. Điều này về lâu dài sẽ gây ảnh hưởng xấu đến sự phát triển du lịch của Tân Lạc cũng như du lịch của Hòa Bình.

3.4. Công tác tuyên truyền, phổ biến thông tin về du lịch và xúc tiến quảng bá hình ảnh du lịch

Giai đoạn 2019-2021, công tác xúc tiến quảng bá du lịch huyện Tân Lạc nói chung đã bước đầu được quan tâm, một số hình thức xúc tiến quảng bá đã được triển khai như: Thành lập trang thông tin điện tử về du lịch huyện Tân Lạc, tăng cường các kênh thông tin để lan tỏa đến đông đảo du khách và thu hút các nhà đầu tư; Xây dựng các phóng sự giới thiệu tiềm năng phát triển du lịch của huyện Tân Lạc; Ấn bản và phát tờ rơi giới thiệu các lễ hội truyền thống và các điểm thu hút cộng đồng; Tổ chức Hội nghị xúc tiến đầu tư năm 2020 với chủ đề "Tân Lạc, điểm đến thành công của các nhà đầu tư" tại các xã vùng cao (Bảng 7).

Tuy nhiên, đối với tỉnh Hòa Bình nói chung, huyện Tân Lạc nói riêng thì hoạt động xúc tiến quảng bá du lịch còn tương đối yếu, đây có thể coi là một hạn chế của du lịch Hòa Bình, đặc biệt là du lịch các xã vùng cao huyện Tân Lạc đang trong giai đoạn mới hình thành, rất cần đẩy mạnh hoạt động xúc tiến quảng bá. Trang thông tin điện tử về du lịch của tỉnh Hòa Bình đã có các thông tin chung về tài nguyên, lễ hội, ẩm thực, điểm đến du lịch, dịch vụ lưu trú nhưng nhìn chung còn sơ sài, trình bày chưa lôi cuốn, nội dung chưa thực sự hấp dẫn. Ngôn ngữ trên trang thông tin chưa đa dạng, mới chỉ sử dụng tiếng Việt, điều này gây khó khăn trong việc tìm kiếm thông tin đối với du khách quốc tế. Hiện nay, khách du lịch mới chỉ biết đến du lịch huyện Tân Lạc chủ yếu thông qua các trang mạng xã hội, các diễn đàn du lịch, các phương tiện tra cứu cầm tay nhưng nhìn chung thông tin rất mờ nhạt và thiếu cập nhật. Bảng 8 phản ánh ý kiến đánh giá của cán bộ và chủ cơ sở kinh doanh về một số hạn chế trong công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật và thông tin về du lịch ở huyện Tân Lạc.

3.5. Công tác tổ chức, quản lý hoạt động đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực phát triển du lịch

Huyện Tân Lạc đã quan tâm chú trọng công tác đào tạo phát triển nguồn nhân lực tại

chỗ, lao động trực tiếp là người dân tộc thiểu số tại các điểm du lịch. Công tác bồi dưỡng nguồn nhân lực cho du lịch trên địa bàn được quan tâm, triển khai hiệu quả. Năm 2021, tổ chức cho 25 cán bộ tham gia lớp bồi dưỡng kỹ năng phát triển sản phẩm du lịch và ứng dụng công nghệ số trong hoạt động kinh doanh dịch vụ du lịch do Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổ chức và 01 lớp tập huấn nghiệp vụ cho các hộ làm du lịch cộng đồng và 02 lớp cho cán bộ quản lý (Bảng 9). Do ảnh hưởng của covid-19 nên các hoạt động du lịch, cũng như các hoạt động tập huấn, bồi dưỡng nghiệp vụ làm du lịch cho cộng đồng và các chủ thể tham gia phát triển du lịch bị hạn chế, đặc biệt là năm 2020 và 2021.

Bảng 7. Kết quả tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật và thông tin về du lịch ở huyện Tân Lạc, giai đoạn 2019-2021

Chỉ tiêu	ĐVT	2019	2020	2021	Tốc độ PTBQ (%)
Tuyên truyền bằng cờ hồng, cờ đuôi nheo	Lượt chiếc	5.535	5.662	5.362	98,4
Tuyên truyền bằng băng rôn	Lượt	335	-	-	-
Tuyên truyền bằng khẩu hiệu	Câu	642	-	-	-
Tuyên truyền bằng xe ô tô	Lượt	46	-	-	-
Tuyên truyền qua phương tiện thông tin đại chúng					
Phóng sự	Phóng sự	7	9	10	119,5
Tin bài	Tin	10	12	14	118,3
Gian hàng giới thiệu sản phẩm và hình ảnh du lịch	Gian hàng	2	-	2	100,0

Nguồn: Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Tân Lạc (2019, 2020, 2021).

Bảng 8. Đánh giá của cán bộ và chủ cơ sở kinh doanh du lịch về công tác tuyên truyền, phổ biến thông tin về du lịch ở huyện Tân Lạc (%)

Chỉ tiêu	Cán bộ quản lý (n = 20)			Cơ sở kinh doanh (n = 25)		
	Rất đồng ý	Đồng ý	Không đồng ý	Rất đồng ý	Đồng ý	Không đồng ý
Hình thức tuyên truyền phù hợp	60,0	25,0	15,0	44,0	44,0	12,0
Nội dung tuyên truyền hợp lý và sát với điều kiện của người dân	40,0	60,0	0,0	24,0	40,0	36,0
Phương pháp tuyên truyền hợp lý	40,0	45,0	15,0	32,0	44,0	24,0
Hiệu quả công tác tuyên truyền cao	35,0	55,0	10,0	40,0	36,0	24,0
Có tác động tích cực đến nâng cao nhận thức và ý thức của người dân về du lịch	45,0	40,0	15,0	36,0	48,0	16,0

Bảng 9. Kết quả đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ làm du lịch cho cộng đồng ở huyện Tân Lạc, giai đoạn 2019-2021

Chỉ tiêu	ĐVT	2019	2020	2021	Tốc độ PTBQ (%)
Số lớp tập huấn về du lịch	Lớp	5	2	3	77,5
Số lượt người tham gia	Lượt	145	55	95	80,9
Số cán bộ quản lý	Lượt	40	20	25	79,1
Số người dân tham gia kinh doanh du lịch	Lượt	105	35	70	81,7

Nguồn: Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Tân Lạc (2019, 2020, 2021).

Kết quả khảo sát cán bộ quản lý các cấp và chủ các cơ sở kinh doanh du lịch về hoạt động đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực cho phát triển du lịch ở Tân Lạc nhìn chung được đánh giá tương đối tốt (Bảng 10). Về hình thức, nội dung, phương pháp hiệu quả và tác động của công tác đào tạo được thực hiện thời gian qua khá hợp lý. Tuy nhiên, với đặc thù là huyện miền núi, chủ yếu là người dân tộc thiểu số làm du lịch, trình độ dân trí còn hạn chế nên việc lựa chọn nội dung, phương pháp và hình thức đào tạo cần được cân nhắc kỹ lưỡng hơn để nâng cao hiệu quả công tác phát triển nhân lực du lịch tại địa phương. Ngoài ra, các chính sách hỗ trợ đào tạo và phát triển nguồn nhân lực du lịch chưa được đánh giá cao và chưa thực sự phù hợp với điều kiện và nguồn lực của địa phương.

3.6. Công tác quản lý, bảo vệ tài nguyên và môi trường du lịch

Thời gian qua, huyện cũng triển khai kiểm tra công tác vệ sinh, an toàn thực phẩm, chất lượng hàng hóa tại các điểm du lịch. Tăng cường các biện pháp bảo đảm an ninh trật tự, an toàn cho khách du lịch; bảo vệ tài nguyên du lịch trên địa bàn toàn huyện. Tổ chức rà soát địa điểm xây dựng nhà vệ sinh công cộng và biển báo phục vụ hoạt động du lịch. Tổ chức các lớp tập huấn về công tác bảo vệ môi trường gắn với phát triển du lịch bền vững; lắp đặt cụm pano tuyên truyền về công tác bảo vệ môi trường tại các điểm du lịch và khẩu hiệu tuyên truyền về công tác bảo vệ môi trường. Nhờ vậy, các tổ chức, người dân và du khách đã có ý thức tốt về bảo vệ tài nguyên và môi trường du lịch; các chủ dự án đầu tư, xây dựng khu, điểm du lịch thực hiện tốt công tác bảo vệ môi trường từ khi triển khai đến khi dự án đi vào hoạt động.

Như vậy, theo đánh giá của du khách thì ý thức của người dân ở huyện về bảo về môi trường, giữ gìn vệ sinh công cộng là vẫn còn chưa thật sự tốt, có 20,0% đánh giá là ý thức còn kém. Người dân vẫn sử dụng nhiều sản phẩm làm từ nhựa dùng một lần và túi ni-lông khó phân huỷ gây ảnh hưởng đến môi trường, hộ vẫn còn xả thải trực tiếp ra môi trường tự nhiên trong các hoạt động du lịch (Bảng 11).

Bảng 10. Đánh giá của cán bộ và cơ sở kinh doanh du lịch về công tác đào tạo nguồn nhân lực cho phát triển du lịch ở huyện Tân Lạc (%)

Chỉ tiêu	Cán bộ quản lý (n = 20)			Cơ sở kinh doanh (n = 25)		
	Rất đồng ý	Đồng ý	Không đồng ý	Rất đồng ý	Đồng ý	Không đồng ý
Hình thức đào tạo phù hợp	50,0	30,0	20,0	44,0	40,0	16,0
Nội dung đào tạo phù hợp với người dân địa phương	35,0	45,0	20,0	32,0	36,0	32,0
Phương pháp đào tạo hợp lý	45,0	40,0	15,0	36,0	40,0	24,0
Chính sách hỗ trợ đào tạo nguồn nhân lực du lịch phù hợp	30,0	50,0	20,0	32,0	36,0	32,0
Hoạt động đào tạo có tác động tích cực năng lực của các cơ sở kinh doanh du lịch tại địa phương	55,0	35,0	10,0	40,0	44,0	16,0

Bảng 11. Đánh giá của du khách về ý thức của người dân tại các điểm du lịch của huyện Tân Lạc

Nội dung	Tốt		Bình thường		Kém	
	Số lượng (người)	Tỉ lệ (%)	Số lượng (người)	Tỉ lệ (%)	Số lượng (người)	Tỉ lệ (%)
Ý thức giữ gìn vệ sinh môi trường	22	36,67	26	43,33	12	20,00
Ý thức bảo vệ, bảo tồn các điểm du lịch	26	43,33	19	31,67	15	25,00
Thân thiện và mến khách	29	48,33	20	33,33	11	18,33

Bảng 12. Một số chỉ tiêu du lịch tại huyện Tân Lạc giai đoạn 2019-2021

Chỉ tiêu	ĐVT	2019	2020	2021	TĐ tăng trưởng BQ (%)
Tổng khách du lịch	Lượt	130.658	87.609	89.697	-17,1
Khách nội địa	Lượt	125.652	86.349	89.432	-15,6
Khách quốc tế	Lượt	4.506	1.262	265	-75,7
Số dự án thu hút đầu tư vào du lịch	Dự án	09	10	05	-25,5
Doanh thu	Triệu đồng	25.014	16.621	22.512	-5,1

Nguồn: Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Tân Lạc (2019, 2020, 2021).

3.7. Kết quả quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc

Du lịch huyện Tân Lạc có sự chuyển biến tích cực, thu hút sự quan tâm của du khách đến tìm hiểu phong tục tập quán và tham quan, nghỉ dưỡng tại địa phương. Tuy nhiên, năm 2020 và 2021, do ảnh hưởng của đại dịch Covid-19, ngành du lịch cả nước chịu thiệt hại nặng nề, du lịch huyện Tân Lạc cũng không tránh khỏi bị ảnh hưởng, lượng khách sụt giảm nghiêm trọng. Năm 2019 huyện đón được 130.658 lượt khách, tuy nhiên đến năm 2021 số du khách đến Tân Lạc giảm mạnh còn 89.697 lượt, tốc độ tăng trưởng bình quân giảm 17,14%. Trong cơ cấu khách du lịch đến Tân Lạc, khách nội địa chiếm đa số, chủ yếu đến từ Hà Nội và các tỉnh phía Bắc: Hải Phòng, Quảng Ninh, Nam Định, Sơn La… còn lại là khách nội tỉnh hoặc nội huyện; khách quốc tế chiếm số lượng rất thấp, chủ yếu khách Pháp, Hàn Quốc, Nhật Bản, Úc.

Doanh thu từ du lịch cũng có xu hướng giảm trong giai đoạn 2019-2021, năm 2019 doanh thu du lịch là 25.014 triệu đồng, đến năm 2021 giảm còn 22.512 triệu đồng. Hơn nữa, thời gian lưu trú trung bình của khách du lịch đến huyện Tân Lạc rất thấp, các sản phẩm du lịch chưa đa dạng, cơ sở dịch vụ phục vụ khách du lịch còn thiếu nên chưa giữ chân được khách du lịch lưu trú dài ngày làm ảnh hưởng đến doanh thu về du lịch tại huyện.

3.8. Một số gợi ý giải pháp nhằm hoàn thiện công tác quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc thời gian tới

Tăng cường quản lý quy hoạch phát triển du lịch huyện: Thực hiện công tác quy hoạch theo đúng tiến độ và hạng mục cần tập trung ưu tiên: xây dựng hệ thống hạ tầng kỹ thuật, hạ tầng xã hội thiết yếu, tạo động lực phát triển chung. Cần ưu tiên đầu tư mở rộng tuyến đường chính vào các điểm du lịch, đáp ứng khả năng di chuyển của đa dạng các loại phương tiện chở khách vào khu du lịch.

Tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến nâng cao nhận thức về vai trò của ngành du lịch: Tuyên truyền, giáo dục nâng cao ý thức cộng đồng về lợi ích và vai trò của du lịch; Tăng cường công tác nghiên cứu thị trường du lịch, đầu tư phát triển sản phẩm, quảng bá hình ảnh, từng bước xây dựng thương hiệu du lịch Tân Lạc; Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong truyền thông, quảng bá và giới thiệu lễ hội truyền thống, các điểm và dịch vụ du lịch của địa phương.

Tăng cường công tác phát triển và đào tạo nguồn nhân lực du lịch theo cơ cấu hợp lý, bảo đảm số lượng, chất lượng: Ưu tiên bồi dưỡng, sử dụng lao động là người bản địa. Chú trọng bồi dưỡng lao động đảm nhiệm công việc lễ tân, tiếp đón khách; đội ngũ hướng dẫn viên, đặc biệt là hướng dẫn viên có khả năng sử dụng ngoại ngữ. Chú trọng đào tạo, bồi dưỡng năng lực quản lý, chuyên môn nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác du lịch.

Đa dạng hoá sản phẩm, dịch vụ và tuyến du lịch: Phát triển sản xuất nông lâm nghiệp gắn với phát triển du lịch cộng đồng tại huyện Tân Lạc; Khuyến khích đầu tư cho công tác bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc gắn với phát triển du lịch; Gắn Đề án Chương trình quốc gia mỗi xã một sản phẩm vào các địa phương có thế mạnh phát triển du lịch để đầu

tư xây dựng thành sản phẩm du lịch cho những địa phương có thể phát triển sản phẩm du lịch; Ưu tiên phát triển du lịch sinh thái gắn với nghỉ dưỡng tại các địa bàn được thiên nhiên ưu đãi về cảnh quan, khí hậu và gắn với đặc sắc văn hóa Mường.

Tăng cường kiểm tra, quản lý đối với cơ sở kinh doanh du lịch: Đối với các xã vùng sâu khó khăn trong việc kiểm tra cần tăng thêm hoặc phân quyền cho tự tổ chức kiểm tra, xử lý theo thẩm quyền hoặc báo cáo các trường hợp vi phạm để có hướng giải quyết kịp thời; Thực hiện việc lắp đặt đường dây nóng phản ánh ý kiến của khách về các điểm du lịch.

4. KẾT LUẬN

Công tác quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc đã đạt được những kết quả tích cực, tuy nhiên vẫn còn một số bất cập cần khắc phục như: Công tác quy hoạch phát triển du lịch chưa đồng bộ, công tác tuyên truyền, quảng bá du lịch còn sơ sài; Nguồn nhân lực du lịch vẫn còn hạn chế, công tác kiểm tra, giám sát chưa thường xuyên. Một số giải pháp được đề xuất nhằm hoàn thiện công tác quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc gồm: tăng cường quản lý quy hoạch phát triển du lịch; Tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến nâng cao nhận thức về vai trò của ngành du lịch; Tăng cường đào tạo và phát triển nguồn nhân lực du lịch; Đa dạng hoá các sản phẩm, dịch vụ và tuyến du lịch; Tăng cường công tác thanh kiểm tra và xử lý vi phạm pháp luật về du lịch.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Chính phủ (2016). Quyết định số 1528/QĐ-TTg, ngày 1/8/2016 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch tổng thể phát triển Khu du lịch quốc gia hồ Hòa Bình, tỉnh Hòa Bình đến năm 2030.

Nguyễn Phương Thảo & Nguyễn Khải Hoàn (2019). Những yếu tố ảnh hưởng đến công tác quản lý nhà nước về du lịch tại địa phương. Tạp chí Khoa học Đại học Tân Trào. 13: 65-69.

Nguyễn Văn Hợp, Bùi Thị Mai Lan & Trần Thị Tuyết (2021). Hoàn thiện công tác quản lý Nhà nước về du lịch trên địa bàn huyện Kim Bôi, tỉnh Hoà Bình. Tạp chí Kinh tế và Dự báo. 30: 49-52.

Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Tân Lạc (2019, 2020, 2021). Báo cáo công tác văn hóa, thể thao và du lịch trên địa bàn huyện Tân Lạc các năm 2019, 2020, và 2021.

Quốc hội (2017). Luật Du lịch. Nhà xuất bảnChính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

UBND huyện Tân Lạc (2022). Dự thảo báo cáo thuyết minh Đề án xây dựng các xã vùng cao huyện Tân Lạc trở thành khu du lịch cấp tỉnh vào năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050.

UBND tỉnh Hòa Bình (2016). Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Hòa Bình giai đoạn 2016-2020, tầm nhìn đến 2030.

UBND tỉnh Hòa Bình (2017). Quyết định số 385/QĐ-UBND ngày 23/3/2017 của Ủy ban nhân dân tỉnh Hòa Bình về việc phê duyệt Đề án phát triển du lịch tỉnh Hòa Bình đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030.

Võ Thị Thu Ngọc (2017). Quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn Thừa Thiên Huế. Tạp chí Khoa học Đại học Huế: Kinh tế và Phát triển. 126(5C): 520.